

(0138)

ANTONI LÓPEZ, EDITOR
(Antiga casa I. López Bernagoz)

CADA NÚMERO 5 CÉNTIMS PER TOT ESPANYA
NÚMEROS ATRASSATS: DOBLE PREU

ADMINISTRACIÓ Y REDACCIÓ: LIBRERÍA ESPANYOLA, RAMBLA DEL MITJ. NÚM. 20, BOTIGA
BARCELONA

PREUS DE SUSCRIPCIÓ:

Fora de Barcelona cada trimestre ESPANYA, pessetas 1'50.—EXTRANGER, 2'50

Survey de llimpiesa

DON CLODOALDO: --- ¡Bien, noy! Eres un trunfo para netecharnos la fachada. Nadie diría que eres de aquella tierra.

DE VORADAS las darreres engrunas, per lo que 'ls seus orgues en la premsa deixan comprender, la treta del bloc ja no pot aguantar més. Fins y tot passant miseria, al estiu tota cuca víu; pero ha vingut l'hivern ab el seu espantable seguici de horrors, y 'ls cessants del moretisme, després d'haver acabat els recursos, han acabat la pa ciència y 'l respecte á las bonas formes.

Don Segimon—li han dit:—Al cap-de-vall som. A casa no hi ha un céntim ni un objecte empenyable. Per lo tant, ó vosté s'apodera immediatament del poder y 'ns dona un plat en la taula del pressupost ó no separen del partit y 'ns fem moros ó qual-sevol altra cosa menos liberal.

Don Segimon que, perfectament d'acord ab 'en Maura, sab molt bé que per ara el horno no está para bollos moretistes, no atrevintse á dilshi la veritat, ha consolat als seus ab quatre llengüets... retòrichs y 'ls ha despedit ab aquestas encoratjadoras parauas:

—Deixeuhu per mí. Per mí y per la nostra valenta premsa. Ayuy mateix dono l'ordre de rompre l'foch en tota la línia.—

Vels' aquí la rahó, la suprema rahó de la formida ble campanya inaugurada aquests días pel *Imparcial*, mestre en l'art d'edificar castells de cartas sobre la punta d'una agulla.

Els seus furiosos atacs á 'en Maura, al projecte d'Administració local, al catalanisme, al nacionalisme, al Pla de la Boqueria y á les Bases de Manresa no tenen altre objectiu que aquést: aixecar l'esperit de la colla liberal y entretenirli la gana, ja que no ab credencials, ab frases gruixudas y amenassas en cubertas al qui té la culpa de que la porta del rebost estigui tancada per ells des de vintiquatre mesos.

Sí. Quan l'*Imparcial* y la demés premsa del bloc diuen separatisme, volen dir gana.

Quan parlan dels perills de la integritat nacional, volen dir gana.

Quan defensan á Isabel la Católica, volen dir gana. No es ab tinta que son escrits ayuy els seus articles, sinó ab bilis.

No es el cervell el qui dicta aquellas frases cómicament indignadas, sinó el ventrell buyt.

Y lo pitjor per ells es que allá ahont podrían atén drels sembla que ni menos se 'ls escuchan.

Y que si's determinan á trucar á la porta, es molt fàcil que desde dins els diguin:

—Déu vos amparil...

PIF-PAF

DE PROFUNDIS

I; sortian de las fondarias llunyaníssimas dels segles les veus que á la semana passada clamaven al Senat de Madrid contra 'ls catalans. Ningú hi pensava en la ley d'Administración Local, que's devia discutir, ni en las doctrinas políticas que podian referirshi. Ja la discussió s'havia acabat, ofegada per la cridoria. Eran els crits llegendaris d'una rassa antiquísima de conquerits; el llamp de Deu baixat de las serras septentrionals d'Espanya, pera expulsar al mahometisme cap enllà del Estret; las partidas de soldats de ventura que corregueren las Américas, degollant, robant, cremant, esmicolant imperis d'aztecas y d'incas, dissolvent civilisacions, exterminant als pobladors de totes las Antillas sense deixarne un per mostra. La forsa portentosa que á aquells montanyesos pobres donava la seguritat de que portavan una missió divina, la que ha fet inquisidores y dèspots, la que ha encés foguerades y ha armat als assassins, la mare de las atrocidades colonials y de las nostres guerras civils, sorgia al Senat, ja á las acaballass, en convulsions grotescas de vells impotents.

No calia defensar el nacionalisme, ni l'autonomia, ni la federació; ja ningú s'escoltava rahóns. ¡Qué son propagandas legals! «Y qué? No hi ha lleys humanas que valguin contra 'l servei de Deu, del Rey y de la Patria. El que no comensa sometentse á las gerarquías instituïdas pera guardar aquests principis divinals, es un rebel, y se 'l té de suprimir. «Després discutiré...» «Qué hi fa que tinguin rahó? —se deya als americans y als filipins—primer, que's sometin.»

Eran allí els representants de la coacció sanguinata que ha desfet l'imperi espanyol, els guets que van ab el Crist quan dona pans y peixos, y 'l deixan tot sol al Calvari, els que defensan á la patria ben arrepentigats á las sinecuras. Y devant, pontificant, el mestre del patriotism, l'últim plenipotenciari de la Espanya imperial; el que repartí las engrunas de las colonies á París.

Es terriblement simbòlich, ¿veritat? Y tots vells, vells encarriniquats, fredolichs, catarrosos; el darrer cremallot de las flamas heròicas, veritables decrepits. Pero el foch es ben bé'l mateix, el que tremola encare á baix, á las tabernas, de tant en tant, ab el gest homicida del pinxo. «Ara pendràs una copa ab mí... —No, gracias; no vull beure... —Si, home, si que la pendràs... —Li dich que no...» In sults, má á la faixa, y ganivetada...

Un senyors, rich, docte en Sagrats Cànons, no s'hi fa á cops de ganivet; pero té altres armes de coacció contra 'ls desobedients. Hi ha ganivetadas legals pera castigar á las opinions. Y quan las opinions s'alsan indignadas, ¿quién dijo miedo? ¡A la guerra! Al Senat s'ha proferit la paraula degradanta. S'ha amenassat ab la guerra civil... ¡A l'Espanya del sgle XX!

Pero no 'ns han de fer cap por. Son vells els que amenassan, y las intimacions son esbravadas; l'esperit s'ha volatilitat á la bota del celler, que ja no's

pot ensenyar més que com una reliquia. No 'l tenen ja ells el poder, que vacila y transigeix. No 's convertiran, ja, aixó no! Pero haurán d'anar cedint á l'embranzida del poble que 'ls seguirà y 'ls feya fort; que ara 'ls isola y que demà 'ls farà tancar á casa.

La llyuya política d'ayuy, si no 'ns resol casí res, obrirà la bretxa á la muralla de la coacció secular. Y si no hi ha manera d'entrar, si la resistència dels vells—vells de cos y d'ànima—es més ferma de lo que sembla, llavoras se cumplirà l'auguri del profeta malestruch. Serà la darrera guerra que perdrán...

Que la victoria s'allunya... ¿qui sab? Las institucions caduques, com las casas crevillades, cauen sobtadament. Aqueixos jayos que 's volen oposar á las libertats,—iy s'anonnen liberals!—falsificant les lleys fonamentals ja estableties ab altres lleys d' excepció, se n'anirà ben aviat tots sols á la sepiultura. Ja es significatiu el fet de que siguin vells y malalts... Perque ¿veyeu? sempre ha succehit que 'ls conductors d' homes que tenen una missió son forts; quan la missió se 'ls acaba s'enmalalteixen: recorduevos de Napoleó, recorduevos de Gladstone. El partit liberal d'Espanya era dirigit per joves plens de salut; quan ja no havia de fer res, va tenir á n'en Sagasta, l'home dels flemons; ayuy el señor Moret y l'Sr. Montero Ríos han de 'guardar casa' cada dia per altre. Un partit de malalts n'està també de malalt. Y pera cuidarse, pera allargarse la vida que se li estronca oblidada la missió traballosa, l'obligació del esforç y del sacrifici, de que ja n'es incapás, y 's suicida. Els liberals d'Espanya se suicidan ara.

Donchs, no 'ns desconfortem ab las apariencias de la forsa que 'ns acapara. Si el poble vol, l'aixafarà desseguida. Tot està aquí; que 'l poble vulgui.

L'autonomia, que vol dir govern de sí mateix, llibertat, es la paraula del avenir. Té tanta virtut com la de solidaritat. Se sofisticen las paraulas prenyades d'avenir; es cert. Pero tenen prou forsa sugestiva per conservar l'energia, que será d'expansió... ó d'explosió. Més que no 'n' ha tornat y pervertit el gran mot de llibertat! Y si n'es de vivent!

Els jayos del Senat l'han condempnada la paraula de satànica rebelió, y així s'han fortificat, ayuy per ayuy serveix pera molts fins que no son els nostres; las persecucions la purificarán.

De la batalla del Senat no n'ha sortit res. El señor Montero Ríos se va amagar després de las terribles amenassas. Al Congrés s'arreglarán els desoris perque no convenen als que manan. Pero el caiu encare covarà, y al dia menos pensat pot tornar á treure flamada. Serán las darreries, si; pero poden fer mal. Tant de bó que escampén ben aviat las cendras!

Y si alguns se valen de l'autonomia pera retornar á la coacció, jo no vull creurer que ho puguin fer en pau.

MAGÍ PONS

La prova de que cap religió siga la verdadera es que n' hagin tantas de diferents. ***

De radical a radical

On vaig poder sentir el discurs d'en Sol i Ortega. Vaig sentir, a penes, en el buit d'un portal de tribuna plena de gent, la resposta d'en Maura, feta en un tò a voltes planyívol, plorinyós, amb entonacions histriòniques i lo qu'els castellans en diuen latiguillos, com a de virtuos o divo de l'oratoria. Os confesso que ni l'actitud d'en Sol, ja esperada, ni la d'en Maura, ben llògica, me produiren l'efecte de cosa trascendent que tal volta hauran fet desde lluny. Si'm demanèu, amics meus, una impressió sobre aquestes sessions (que no cal certament anomenar històriques), no trobaré una novetat de judici digna d'esser-vos tramesa.

De totes maneres, consigneix aquest curiós espetacle: l'esquerra espanyola ha renovat, davant el poder legislatiu, el seu concepte absolutista dels partits ilegals, mentre en Maura, capitost dels conservadors, declarava lliures les opinions.

En Sol i Ortega! Com no recordar, avui, aquell temps en qu'en Sol arribava de Madrid entre les aclamacions de Catalunya? Aqueix home va tenir la seua hora i va sentir-se, per un instant, una isocrònia de cor amb el temps; però després el temps li passà per sobre, fent-lo tornar anacrònic, xaruc, company de velleses d'un Montero Ríos, d'un López Domínguez. Per boca d'ell parla l'antigor estantista del republicanisme, fomentador de les patrioteries plebeies com arma d'una ilusoria i perniciosa revolució.

Jo, qui soc incapàc de sentir malvolença per ningú, quan no n'he estat ofès; jo, qui fins voldria estrenyer amicalment la mà d'aquest diputat electe per la meua adorada Barcelona, me deia, am tot i això: amb en Sol observo la repetició d'un fenomen digno de notar-se: el català anticatalanista inspira més aversió que l'anticatalanista no català. Es cosa parecsa a lo que passa amb el clerical de levita, sempre més odiós que'l capella, perque no es el gremi, no es l'ofici, no es la corporació lo qu'il fa parlar, sino qu'en la sumissió servil de la persona. En Sol i Ortega, acusant en públic als diputats de Catalunya, al Senat espanyol, en mig d'una terra i d'una gent hostil, no podria tenir mai una actitud airrosa. Lo qu'a Barcelona seria tal volta noble lluita entre ciutadans, certament dignissim per la salut del poble, tenia en aquella sala no sé quin sentit horrible i deprimenti... I pensar que contra la veu catalana d'en Sol va haver d'alçar-se la veu oficialíssima d'en Maura, president del Consell de Ministres!

Podrà esser que les paraulas d'en Sol desenmascaren, com aquí diu, á eos antiproletarios catalanistas. Però també contribuiran a aclarir als ulls de Barcelona, de Catalunya, la naturalesa de certes radicalitats. Que diguin, am noblesa, els anti-solidarits verament autonomistes, verament catalans, vera-

ment lliberals, fins a quin punt se senten ara solidaris am la conducta parlamentaria d'en Sol. Perque les paraulas d'en Sol no representen una serena i coratjosa exposició de principis, sino una habil (si bé facil) eloçió pera fer odiosos els principis i fins les persones dels contraris.

Per de prompte, una cosa resulta clara de tot això. E's aquesta: en quant a autonomisme, nosaltres, esquerra solidaria, som molt més avencents que l'esquerra anti-solidaria; i el calificatió d'autonomista té un so de més sinceritat en la capsula dels nostres periòdics qu'en la dels periòdics enemics...

Pera iniciar en el Senat la lluita contra el reaccionari projecte d'Administració local, ha hagut de començar-se per acariciar una altra reacció: l'intolerància am les idees dels demés. Bon principi.

Després de tot, en Sol, qui deu la seua resurrecció política de diputat català a l'impuls d'una força enigmàtica de la personalitat Catalunya, just era que correspondéu au an aqueixa representació ocasional i violenta. Però consti, per part nostra, que si avui alcem la veu, serenament, contra ell, el principal goig que tenim en fer-ho consisteix en veure com aquest periòdic illegítimament republicà, legitimament popular, d'un esquerisme i d'una amplitud en Sol no sabrà arribar mai, ajunta en les seues pàgines les dues radicalitats catalana i política, pera liçó dels qui's valen, en canvi, de les afectacions radicals a fi de donar més eficacia a la lluita contra Catalunya, més forces a l'hostilitat madrilenya, més odiositat a la terra nostra. Tant fortament com desitjem unir en aquestes columnes la col·laboració am les aspiracions proletàries i l'obra política de la revolució inacabada, ens es gloria personal el contribuir també a la progressiva i forta catalanisació de totes les forces d'esquerra precisament pera contrarrestar la catalanisació de les dretes. El dia en que l'emancipació de les darreres esclavituds socials, la caiguda de les darreres tiranies polítiques, la ruptura de l'oligarquía central, tinguin una sola fórmula, quina apariencia d'esquerisme quedrà encara per certes radicalitats?

GABRIEL ALOMAR

Santa Caterina de Sena, que escribia una mica millor que don Teodor del Brusi, va enviar una vegada al papa Gregori IX una carta ahont, entre altres coses substancials, deya:

—No negareu que molts dels pastors de la Iglesia Catòlica son llops que 's fican á fer mal en els paisans y en las cabanyas...

Santa Caterina coneixia el panyo.

Si ara visqués, la nombraríam suscriptora honora-ria de LA CAMPANA.

***

El doctor Marro, professor d'antropologia á Italia, ha publicat una obra que 's titula *Caracteres dels delinqüents*.

Donchs, bé; en la página 277 del expressat llibre s'hi llegeix la següent estadística:

Del estudi fet sobre 498 cassos de delinqüents masculins, s'ha vingut en coneixement que un 60 per cent freqüentaven las iglesias, en més ó menos calitat de devots.

El mateix estudi fet sobre las donas ha donat per resultat un 75 per cent de delinqüentes missayres y un 25 que no cumplian ab la Iglesia.

—Oh, la influencia moralisadora dels capellans!

***

Un senyor, passant pel carrer, s'adona d'un mache que ab fanch estava construint un extrany edifici.

—¿Qué fas aquí, noy? —li pregunta.

—Una capella... Veu? Aixó es l'altar, aixó el misal, aixó els círsis...

—Y el capellà ¿ahónt es?... —replica 'l senyor.

La criatura, ab tota la ingenuitat del món:

—Oh... No tinch més fanch!

RATXADAS D'ODI

E tempo en temps venen unas ponentadas esferehidoras. Sense cap motiu que pugui fer predirer el temporal, pel sol motiu d'una exacerbació á l'humor bilious dels que odien nostra terra, tot d'una comensa un petener á lladrar y al poch rato no queda un mastí en silenci.

Ara s'ha desfeta una nova ratxada d'odi á Catalunya. ¡Perqué? ¡Oh, no ho saben ben bé 'l perqué. Diuen que d' aixó de las mancomunitats al separatisme no hi ha la diferencia d'un tel de ceba. No es que las quatre quintas parts dels que critan sàpiguan un borall de lo que las mancomunitats signifiquen; si ho sabien, riurien; pero es que l'*Imparcial* ha dit que las mancomunitats eran separatistes y alguna *Correspondencia* més ó menys *Militar* ja parla de fuellarlas.

Quan en Maura va presentar el projecte de Lley d'Administració local que s'està discutint ja hi havia aixó de las mancomunitats, però ningú va ferne cas perque llavoras l'*Imparcial* dormia; quan las mancomunitats varen discutir-se al Cine tampoc varen ferne gayre esment els rotatius y en Morét y en Canalejas varen estarhi conformes; pera poguer fer vagacions estivals se conformaren tots els patriots á que s'aprobadissen, sense mirarlos, una bona pila d'articles d'aquesta famosa Lley, que té caras per tots els gustos, y ahont hi ha aixó tan nefasta de las mancomunitats. Donchs, fins ayuy no s'han adonat els estanguers del patriotsme, com els diu *La Epoca*,

de que aixó de las mancomunitats es una mena de muralla de la Xina que s'està edificant de llach á llach de l'Ebro.

Y posate are á negar concessions, ja no's vol sentir á parlar de regionalisme, ni d'autonomia. Que se sigui federal *santo y bueno*; la paraula *federal*, com que ja's té avesada á l'orella y ells no saben bé lo que vol dir, no espanta als de la *unidad*; pero regionalisme? autonomia? y sobre tot ¡horror! regionalisme? aixó de cap de las maneras; primer un Cavite ó un Santiago!

Es clar que, mirat fredament, es un espectacle re-pugnant qu'en nom d'Espanya s'insulti als espanyols de Catalunya que desitjan llibert

Y pera més semblanza, no 'ns faltarà tampoch l' *Estudiant murri* que fará d' espieta.

L' home de la dialèctica es incommensurable. De quina manera En Pere dominará y subjugará á En Pau? No enrahonantí may més ni tenintí cap trachte.

De quina manera el marit oprimit y vexat logrará sometreis als de casa, governar á la dona, imposarse als fills, cunyadas, serveys y demés convivents? Agafant la maleta y anantseis á Ultramar.

De quina manera un soci pot arribar á manar dins d' una Associació, fent lo que li dongui la gana, per sobre del President, de la Junta y dels demés associats? Donantse de baixa.

¿Qué diuen? Qu' aixó son absurdos?

Donchs, si días enera haguessin estat al Senat, haurian sentit á don Joan Sol y Ortega intentant demostrar que 'ls nacionalistas catalans van contra la integratit d' Espanya, perque volen que Catalunya exerceixi damunt d' ella l' hegemonia.

L' Imparcial té unas finas ironías pel nostre Alomar. La visió que del Madrid veritat va publicar en nostres columnas l' ha ferit com fereixen sempre las veritats sortidas de labis sincers.

Els diaris madrilenys practican aquell vell adagi nostre de que de la sanch se'n pot dir pero no se'n pot sentir. Fora curiós extreure de les seves mateixas columnas els fidels retrats que han fet del *Madrid chulapo*, de la seva golferia, de les seves buscosas. Qui no hagi llegit á en Trigo, en Martínez Ruiz, en Cigès y tants d' altres haurá vist en el gènero chico retratadas aquestas costums que á un esperit delicat com el de l' Alomar forzosament han d' asquejarlo.

Pero han sigut labis catalans els que ho han dit y aixó 'ls exaspera. Volen agabellar l' insult, y els sembla que solsament ells tenen dret de malparlar dels espanyols.

Sobre tot dels espanyols que no compran l' *Imparcial*.

ARBUCIAS, 30 de janer

Tenim un ensotanat en aquesta vila qui es digne de tota l' admiració per les seves grans virtuts de carcunda absolutista, y per l' abnegació ab que procedeix en l' exercici del seu sagrat ministeri.

Aquest Morro negre, ab la complacencia del seu germe, rector de la parroquia, està convertint aquesta vila morigerada y d' àrrels fondament religioses, en un plan-te desmoralització.

Mentreis á Arbucias tinguéim aquest beneficiat Morro negre y tota la taifa de hipòcrites que l' complauhen en les seves *hazanas políticas*, avuy enganyant als pobres pagesos ab l' almoyna del vot, demà cambiant las candidatures de les mans dels interessats en plenes eleccions, l' altre llençant el llot de la calamnia y l' insult desde las planas del seu diari carcunda *El Tradicionalista*, com va fer días enera, no serà possible tornar la pau y la moralitat als esperts.

Si Jesús tornava á predicar sa bona doctrina, el nostre Morro negre seria el primer dels seus faritzets.

No es la fe que se'n vaya; sou vosaltres ab els vostres procediments que la desterrau.

SABADELL, 2 de febrer

La febre electoral s' ha apoderat dels veïns d' aquest Districte. La lluita no será de solidaris y antisolidaris com se preten demostrar, puig que la Junta de Solidaritat va deixar lliure el nombrament del candidat perque sabia havia de portar un federal y no convenia á altres elements reaccionaris de Sabadell. La lluita serà donchs de republicans y antirepublicans, de obrers amants dels seus drets y burgesos amants dels seus interessos, puig qu' el manifest electoral dels qu' ells diuen son solidaris, se compon de burgesos y gent que han seguit tota la escala social de la política. Els federais solidaris que tenen per portaveu *El Federal* no voleu pas seguir la política dels *lliguers*, y encare que disgustats per la antevotació del Partit Federal (disgust que la passió per las ideas ports á tot home consequent, però que després s' olvida en bé del ideal que sent) no's dupta que votaran el candidat proclamat pel partit Federal, ja que podrà venirne una victoria que portaria la abrassada de germanor dels federals de questa ciutat.

LLORET DE MAR, 27 de janer

Dimars passat sigué conduxitá sa última morada el qui en vida fou convensut y bon republicà en Joaquim Castells y Grau.

Son enterró sigué una bona manifestació de dol. Acompanyaren el cadavre més de 1,500 persones, essenthi representades totes las classes socials de la localitat, que sapigueren rendir un piadós tribut al que tant havia trabajat per la llibertat y per la República.

La cobla de Vídreres ens va fer sentir durant el cor-teig finíssima sèntida pesssa, entre las quals sobressortí *La Marseillesa*. Avans de dar sepultura al sempre plorat Castells, el ciutadà Ros y Gros, en nom de la familia y del grup lliure-pensador, ab sèntidas paraules donà las gràcies á la immensa concurrencia que omplia de gom á gom el cementiri, posant de relleu las virtuts cíviques del difunt.

BESALÚ, 1. de febrer

Se parlava de una onada de frares francescos que 'ns invadiria l' hermosa vila. La profecí s' ha cumpliert; mes no sé pas si han baixat pel Capellada ó Fluví. Lo que sí es que l' Municipi als ha fet grans conessions que perjudicau particularment als veïns. ¿Cóm quedém, senyors del Municipi y de Junta de Associats? Aixó es fer entrega d' un hermos edifici y d' una part de vía pública sense consultarho á la opinió colectiva de la vila, es empastifur d' inmundícias l' acta ab que foreu elegits. La colectivitat de Besalú vos crida venjanse y rascarrá la mateixa tinta ab que estampareu las conessions pera una pulsa que vos fará estornudar.

Viatjante de Comers! Mesureu els fets de vostre ex-company de fatiga y actual director municipal de Besalú y veureu si s' ajustan á las seves promeses.

CHERTA, 3 de febrer

Senyor Arcalde: Extranjéim molt que un home com vosté estiga tolerant que en els cafés d' aquesta població s' hi vinga jugant ab tant descaró y tant fort é jochs prohibits. ¿Que no he veu que, continuant ab aquesta tolerància, serà causa aviat de la perdició del poble?

Algunas famílies ja n' han rebut las conseqüencies, y es quèstió d' evitarho. A la seva mà està l' fer cumplir la llei, ja que vosté té poder per aixó y molt més.

Si ab aquest avis amistós no s' hi troba remey, li prometem acudir al Gobernador de la província, encare que estém creguts que no haurém de arribarhi... soy, senyor batlle?

Sol-o de trompa

Un dia á Guadalajara
varen ferme senador.
¿Podia jo resistirme
á acceptarlo?... No, senyor.
Si l' qui no pot anà en cotxe
s' ha de resigná á anà á peu,
el qui s' ofega no mira
de quin Romanones beu.
Jo no tenia altre deria
que destruir errors passats
y traballar per la patria...
(Sí; ja n' estém enterats.)

El meu debut en la Càmara
va sé un triomf ruidós.
¡Ab quin gust van ferme rotllo
els madurs de tots colòs!
Olvidant la procedència
del acta que 'm duya allí,
—Soch representant lleigitim
de Catalunya —vaig di.
Y cent veus van aclamarme,
y s' agitaron las mans
y tot el món va aplaudirme...
(Menos els bons catalans.)

L' efecte de mas campanyas
ha sigut tremendo, immens.
¡Si me 'n he sentit d' elogis!
¡Si me 'n han tirat d' incens!
Que soch un pou d' eloquència,
que he eclipsat al mateix Pi,
que tinch un caudal de lògica...
¡tot això s' ha dit de mi!
Y jo, dret á la tribuna,
incansable, ferm, seré,
pulverisant als contraris...
(Váyase explicando usté!)

Tot ho he combatut. La farsa
de la Solidaritat;
l' infame separatisme,
de segador disressat;
els secrets lllasses que ab Roma
umeixen á certa gent;
els misteris de la Lliga,
els negocis del Foment,
els propòsits de l' esquerda,
els del extrém oposat,
els dels costats, els del centre...
(Si que, vaja, ha traballat.)

Y es que, encare que no ho sembli,
jo soch amich del progrés,
y miro per Catalunya
y l' estimo d' alló més.
Per xó no vull que li donguin
excessivas llibertats,
y combatieixo el projecte
de las mancomunitats,
y ataco l' autonomia
y defenso ab calor víu
la tradició centralista...
(Ab quina frescura ho diu!)

En mitj de tot, entre 'ls ecos
de ma oratoria triomfal,
puig dir qu' he plantat un arbre:
l' arbre còmic-rradical.
Cuidatara ab bon esmero
y regat pels noys del trust,
veuréu com aviat se 'ns posa
d' un modo que dará gust.
Ja sé que de mi avuy dí
Catalunya no 'n fa cas,
pero quan l' arbre floreixi...
(Tothom se tapará l' nas.)

C. GUMÀ

L' indignació dels «hidalgos»

EN hem enterat pels telefonemas de la premsa associada de Barcelona, del contingut d' un desgraciadíssim article que ha publicat un diari militarista madrileny contra el nostre ilustre company en Gabriel Alomar, de resultas de las seves *Sensacions de Madrid*. L' article de referencia es brutal, indigno, fastigós, selvatge y agressiu. Ab la lectura del mateix n' hi ha prou pera adquirir la convicció perfecta de que l' articulista, ó lo que sigui, l' escriugu en una mena d' atac de *delirium tremens*.

Però té una qualitat l' escrit de *La Correspondencia Militar* (que així s' anomena el paperot aliudit). Y es la de que no molesta, ni fereix, ni indigna. Al contrari: fa morir de riure.. El seu autor ha volgut pendre una actitud de tragedia, gesticulant iràdament y pèrbocant injurias grotescas. Mes lo finích que ha conseguit es donar un espectacle altament còmic y ridícul, digne d' un clown dels de més alta fama. Y aixó es lo pitjor que pot succeixirli á un home. Es el cas del autor melodramàtic que s' proposa emocionar terriblement al públic, y que sols

logra que l' públic se trenqui de riure en las més culminants situacions.

Pera satisfacció de *La Correspondencia Militar*, confessé que l' article seu ha tingut á casa nostra un immens èxit. L' impresió que 'ns han causat els insults dels indignats *hidalgos* ha estat de tal calibre... que encare rihem ara en la redacció d' aquest senmanari humili. Tant es així, que ab el fi de fer partícipes als nostres benvolguts lectors del nostre tip de riure, ens proposém comentar breument las barbaturas dels *hidalgos* ja esmentades.

Segons *La Correspondencia Militar* assegura sèriament, *LA CAMPANA tiene la misma idea que una mata de habas*. Aquesta hermosa frase ens ha deixat esmerduts. Ja 'ns fará l' favor el que l' ha escrita d' explicar lo que vol dir.

Si nosaltres tenim la mateixa idea que una mata de fabas, ¿quina serà la idea del articulista? Els nostres lectors poden judicar-ho fixantse en els paragrafs següents, relatius al Alomar:

«Acá se le acoge con cortesía, y como un grosero nos da una estúpida muestra de su educación.

No puede hallarse á gusto en esta tierra caballerescas, en este encopetado Madrid con su cosa fatal. La cosa fatal es nuestra eterna caballerescas, es dar patente de hombres á la raza alomaresca, ejemplo actual de la teoría darwiniana. El catalanista, expresión del catalán, y en este punto del hombre, es el más perfecto escalón del simio, con las particularidades que el sabio doctor Robert Hallé en la osamenta craneana.

Alomar no podrá á sus anchas andar por el suelo y en dos pies, como la raza aparte que él solazaba un dia de invierno en los alrededores de la Florida, junto al modesto río y á los democráticos merenderos, donde los hijos y las hijas de todas las provincias practicaban la unidad nacional á los alegres vaivenes del arraigo. Alomar sentirá vivos deseos de subirse á los árboles, dar saltos, cascar algo y hacer monadas.»

Aquí no se sabé qué admirar més: si la cultura y la caballerescas d' aqueix educadíssim soci del encopetado Madrid, ó si la finura y la elegancia del estil literari. Es innegable que l' articulista de *La Correspondencia Militar*, per comptes d' escriure una ploma, escriu ab una escombra.

Lo més curiós del cas es que al cap-de-vall l' alcohòlic escritor (?) afirma, en el fons, lo mateix que l' Alomar, ó sigui que 'ls castellans y 'ls catalans son dugs rassas diferents:

«Su raza —vol dir la rasa catalana— no es la nuestra, su raza es un vestigio histórico naturalista que se conserva como los fetos en el alcohol separatista, que es el mejor para conservar fenòmens.»

Després de llegir això, alguns preguntarán: ¿y la lley de Jurisdiccions? Però nosaltres tenim la noblesa de declarar que no creym que la lley iniqua hagi d' esser aplicada ni als cassos d' exageració mental, ni als de pitjora aguda, ni als accessos de rabia. Perque un mal d' aquests pateix l' infelís que tantas besties arriba á escriure... Per si las ja copiades no son prou encare, aquí al dessota ne copiem uns quantas més:

«Para que le sirva de consuelo, sepa Alomar, si llega el cas del encierro, que en la jaula de monos del Retiro hay también campanas, y cómo la tocan aquellos cuadruanos! Váyase, váyase con sus congénères el infeliz y poroso Alomar.»

Que al que diu aquestas coses el tanquin en un manicomio, ó que li donguin una bona dosis d' amoníac, ó que l' portin al laboratori del doctor Ferrán.

Y en paus.

Acabem; la cosa no mereix pas que ns hi entretinguem massa.

La Correspondencia Militar s' ha indignat per un article de l' Alomar sobre las seves sensacions de Madrid, explicadas en forma poética y bellissima. Donchs desitjariam saber qué pensan els *hidalgos* de la següent comparació entre Barcelona y Madrid, que ha fet en Mariano de Cavia, el qual, com tothom sab, es un escriptor espanyolista y de *chispa*:

«En Barcelona se come más que se bebe. En Madrid se bebe más que se come.

En Barcelona el obrero va al café. En Madrid el senyoret va á la taberna.

En Barcelona el Ensanche es soberbio, porque la hermosura de los alrededores convida á extenderse. En Madrid el Ensanche es raquítico, porque la fealdad de las afuera congoja y retrae. (Totjust lo que deya l' Alomar!)

En Barcelona la gorra es la prenda más usual. En Madrid es el vicio más corriente.

Barcelona tiene vistas á Europa. Madrid tiene vistas á Africa.

Aixó ho ha escrit don Mariano de Cavia, qui, com don Joaquim Dicenta, vive y bebe lo que escriu. ¿Qué dirá davant d' aqueixa comparació deprimit per el caballerescas y encopetado Madrid el furiós redactor del periòdic militarista?

NOTAS OBRERAS

L' obrerisme

y la qüestió catalana

s' d' una importància decisiva per nosaltres, autonomistes ó nacionalistes catalans, l' activitat que en relació ab el nostre moviment prenguin las masses obreras de Catalunya.

Jo no soc dels que s' fan la ilusió de veure al nostre proletariat ingressar en el gran estol patriòtic que lluya per l' autonomia de la nostra terra. El moviment obrer internacional té un tal caràcter, segueix una tal orientació, que no permet esperar que la democracia obrera catalana senti grans entusiasmes pels nostre moviment, sobre tot en el seu aspecte francament nacionalista.

Nosaltres no podem aspirar á altra cosa que el respecte y tot lo més á la benevolència del proleta-

riat, y aixó ab la condició de que l' moviment català tingui una resultant democràtica, expansiva, que fassi contrast ab la tendència restrictiva y estàtica del unitarisme espanyol. Si aixó no succeix, si l' nostre moviment segueix tenint com ara té —cal dir-ho— una resultant conservadora, degut á la influència excessiva de la dreta regionalista, la causa de l' autonomia, la causa del nacionalisme, no arribaria á les jornades de la victòria. Perquè vindrà el dia de la impetuosa aparició de la Social-Democracia catalana, y si alashoras no ha pres vida robusta l' esquerra catalana, el proletariat serà hostil á les forces autonomistes y's repetirà l' cas de Bohemia, hont no fa gaires mesos els nacionalistes foren completament derrotats pels socialistes, en las primeres eleccions legislatives d' Austria celebrades per sufragi universal.

Per un' altra banda, els nostres obrers faran una marrada en el seu camí si s' entossudissen en combatre l' moviment català, no ja en nom d' un patriotism espanyolista, sinó en nom d' un internacionalisme teòrich y buit. Ayud es una cosa acceptada categorínicament pel socialisme el fet de la nacionalitat, el dret á la seva autonomia. Així ho declararen en els Congressos nacionals alemanys de Mannheim y Essen dels anys 1906 y 1907, en els Congressos nacionals francesos de Limoges y Nancy dels mateixos anys y en el Congrés internacional de Stuttgart, celebrat l' any 1907.

En el Congrés de Limoges, en Jaurés digné:

